

Szegedi Tudományegyetem
BIOLÓGIA DOKTORI ISKOLÁJÁNAK
MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSI TERVE

1. A doktori iskola azonosító adatai

Intézmény: Szegedi Tudományegyetem, Természettudományi és Informatikai Kar

Tudományági besorolás: biológia tudományok

Doktori Iskola neve: Biológia Doktori Iskola (BDI)

Doktori Iskola azonosítója: 116

Doktori iskola akkreditálási éve: 2000 (1995-ben alapított jogelődök alapján)

A doktori iskola vezetője: Vágvölgyi Csaba, MTA doktora, tanszékvezető egyetemi tanár

A Biológia Doktori Iskola (BDI) képzési programjai

- BDI/„Biokémia és Molekuláris Biológia” képzési program
- BDI/„Genetika” képzési program
- BDI/„Mikrobiológia” képzési program
- BDI/„Biotechnológia” képzési program
- BDI/„Növénybiológia” képzési program
- BDI/„Neurobiológia” képzési program
- BDI/„Humánbiológia” képzési program
- BDI/„Ökológia és evolúció” képzési program

2. A Biológia Doktori Iskola (BDI) működését a **Szegedi Tudományegyetem Doktori Szabályzata** (EDSz) és a **SZTE Biológia Doktori Iskola Doktorképzéssel Kapcsolatos Szabályzata** alapján a **Biológia Doktori Iskola Tanácsa** (BDIT) irányítja. A BDIT feladata a doktorképzés és a fokozatszerzés magas színvonalának biztosítása, valamint annak biztosítása, hogy a hallgatók hozzáférjenek a képzésben együttműködő intézmények szellemi és tárgyi feltételeihez.

3. Minőségbiztosítási terv

A doktori iskola a Minőségbiztosítási Tervben meghatározott szempontokat követve biztosítja a doktori képzés és a doktori fokozatszerzési eljárás magas színvonalát, annak minden szakaszában (felvétel, doktori tanulmányok, fokozatszerzés). Követi „**A Doktori Képzés és Doktori Fokozatszerzés Minőségbiztosítási Irányelve a Szegedi Tudományegyetemen**” című dokumentumban foglaltakat.

A doktori iskola felvételi és tanulmányi kötelezettségeiről a **Szegedi Tudományegyetem Doktori Szabályzata**, a **Tudományterületi Doktori Szabályzatok** és a **Biológia Doktori Iskola Doktorképzéssel Kapcsolatos Szabályzata** rendelkeznek.

A doktori iskola 4 évenként, az akkreditációt megelőzően felülvizsgálja a szabályzatait, az esetleges módosításokat a BDIT jóváhagyja és a Tudományterületi Doktori Tanács, és az Egyetemi Doktori Tanács (EDT) elé terjeszti.

A BDIT minden évben értékeli a doktori iskola működését a minőségbiztosítás szempontjai alapján. A doktori iskolák éves minőségbiztosítási beszámolóit tartalmazzák a felvételi eljárás, a komplex vizsgák, lezajlott védések éves tapasztalatait. A minőségbiztosítási referens a BDI titkára.

A **hallgatók észrevételeiket**, panaszait a doktori iskola vezetőjének nyújthatják be, aki a BDI tanácsa elé terjesztheti, vagy maga válaszolja meg, ill. dönt, amennyiben ez szükséges.

A doktori iskola a minőségbiztosítási beszámolót elektronikus formában megőrzi.

A doktori iskola tőrzstagjaira a Biológia Doktori Iskola vezetőjének előterjesztése alapján, a BDIT tesz javaslatot, amelyről a Tudományterületi Doktori Tanács (TDT) egyetértése esetén az Egyetemi Doktori Tanács (EDT) szavaz és hoz végső döntést.

A doktori iskola témavezetőire, a témavezetésre jelentkezőktől beérkezett anyagok alapján a Biológia Doktori Iskola vezetője tesz javaslatot, amelyről a BDIT szavaz.

A doktori iskola 4 évenként, az aktuális MAB akkreditációt megelőzően vizsgálja felül a tőrzstagok és az oktatói gárda összetételét.

A BDI dokumentumai a doktori iskola weboldalán (www.bdi.u-szeged.hu), illetve az Országos Doktori Tanács (ODT) hivatalos weboldalán érhetők el.

3.1. Doktori témák meghirdetése

A PhD témák meghirdetésére minden év márciusában (március 31-ig) kerül sor. A meghirdetett témák egy évig érvényesek.

A BDIT minden témát értékeli, és csak azok meghirdetéséhez járul hozzá az ODT felületén, amelynél biztosított a kutatás tudományos és infrastrukturális háttere, és reálisnak ítéli, hogy a komplex vizsgát követő 3 éven belül benyújtható lesz egy színvonalas disszertáció.

Külső kutatóhelyen megvalósuló témavezetés a BDI-vel együttműködési megállapodást kötött intézményekben lehetséges. A BDIT a külső/kettős témavezetést engedélyezheti.

A témakiírókkal szemben kiemelt elvárás az aktív kutatói tevékenység: kívánatos, hogy a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen haladják meg a doktori iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit. A BDIT értékeli témakiírók korábbi témavezetéseit, így biztosítva, hogy a hallgatók az eredményes témavezetést nyújtó oktatók irányítása alá kerüljenek.

Témavezetővé válik az a témakiíró, akinek meghirdetett témájára jelentkező hallgató felvételt nyer, és beiratkozik a doktori iskolába. Minden doktoranduszhoz egy (vagy a szabályzatban meghatározott esetekben két) témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelölt fokozatszerzésre való felkészülését. Egy témavezetőhöz csak indokolt esetben tartozhat 3-nál több doktorandusz hallgató.

3.2. Felvétel a doktori képzésre

A BDI a felvétel feltételeként olyan szakmai tudást ír elő, ami az egyetemen oktatott tananyag kiváló ismeretét feltételezi. Megköveteli és a felvételi vizsgán vizsgálja a szakmai elhivatottságot, mesterképzésben szerzett, vagy azzal egyenértékű egyetemi diplomát és a jövőbe mutató, átgondolt kutatási programot. A felvételi beszélgetés történhet jelenléti, vagy indokolt esetben online módon. A felvételi bizottság tagja a doktori iskola vezetője, a BDIT 2 tagja (tőrzstagok) és a doktori iskola titkára.

Doktori képzésbe csak az ODT felületén (www.doktori.hu) országosan meghirdetett témákra történő jelentkezéssel, sikeres felvételi bizottsági meghallgatás után lehet bekerülni. A felvételin szerzhető szakmai habitus pontok részben a választott témában való jártasságot értékelik. A sikeres felvételihez legalább a maximális pontszám 50%-nak az elérése szükséges. A BDI a weboldalán (www.bdi.u-szeged.hu) közzéteszi a felvételi időpontját és követelményeit. A pontozás részletes leírását a Működési Szabályzat tartalmazza.

A felvételi vizsgán való részvétel feltétele a az előírt felvételi dokumentumok hiánytalan, a megadott határidőig történő benyújtása, beleértve a fogadókészség írásban történő megerősítését a témavezető, valamint a fogadó egység részéről (tanszék, ill. külső intézmény).

A felvétel formai követelménye a mesterfokú diploma, valamint a tudományág műveléséhez szükséges – a BDIT által előírt – szakmai nyelv(ek) ismeretének igazolása.

3.3. A képzés

A felvételt nyert hallgatók nyolc féléves képzésben részesülnek. Az első 4 félév a **Képzési és kutatási szakasz**, a sikeres **Komplex vizsgát** követően a további 4 félév a **Kutatási és disszertációs szakasz**. Az abszolutórium megszerzésének feltétele legalább 240 kredit teljesítése a **képzési terv** szerint. A kutatómunkában a hallgatóknak nemzetközi szinten is mérhető értékkel rendelkező eredményeket kell elérniük. A **publikációs követelmény**, megfelelés az elvárásoknak legalább két, impakt faktorral rendelkező folyóiratban megjelent **publikációval** igazolható, melyek közül a jelölt az egyik közlemény első szerzője kell, legyen. A társszerzős közlemény helyett, a BDIT jóváhagyásával, a jelölt munkájából született szabadalmi bejelentés is elfogadható. A hallgató publikációit feltölti az MTMT adatbázisába (www.mtmt.hu).

A **kutatómunka** kapcsán elvárjuk továbbá, hogy a doktorandusz hallgató aktívan vegyen részt az őt befogadó laboratórium, tanszék vagy intézet szakmai életében. Rendszeresen tartson munkabeszámolót és/vagy irodalmi szemináriumokat és vegyen ilyeneken részt. Az EDSz előírásainak megfelelően rendszeresen készítsen munkájáról írásos beszámolót témavezetőjének, illetve évente a BDIT-nak. Lehetőség szerint vegyen részt és szerepeljen szakmai fórumokon, konferenciákon.

A kurzusok képzésbe történő elfogadásáról, illetve a tematikák felújításáról a BDIT dönt. A tematika legalább négy évenként felülvizsgálandó.

A doktori iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket a BDIT alkalmasnak tart, és egy adott időszakra felkér a doktori kurzusok tartására. A doktori iskola oktatói megjelennek az iskola ODT adatbázisában, és amennyiben valaki több doktori iskolában is tag, az ODT adatlapján nyilatkozik arról, hogy melyik doktori iskolához hány százalékban tartozik.

A doktori iskola aktuális **képzési tervéről**, illetve kurzusairól és oktatóiról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztató található a doktori iskola, ill. az ODT honlapján.

A komplex vizsga. A komplex vizsgát az egyetemi doktori szabályzatnak megfelelően bizottság előtt kell tenni. A bizottság tagjai az illető szakterület kiválóságai, akik az előírásoknak megfelelően részben az egyetem, legalább egyharmadrészben külső intézmények alkalmazottai. Vizsgára az a hallgató bocsátható, aki az 1. képzési szakaszban, legalább 90 kreditet szerzett. A komplex vizsga első részében a hallgató prezentáció keretében bemutatja elért tudományos eredményeit, válaszolja a következő, kutatási és disszertációs szakaszra vonatkozó kutatási tervét, a publikációit. A prezentációt a témavezető nyilatkozatban hitelesíti. A második rész a két megadott témakörből tett elméleti vizsga. A BDI működési szabályzata, ill. az EDSz részletesen leírja a komplex vizsgát.

4. Fokozatszerzési eljárás

A fokozatszerzési eljárás részleteit, a publikációs és nyelvi követelményeket is, a BDI **Működési Szabályzata** részletesen leírja.

A doktori értekezés. A doktori értekezés formai előírásairól az egyetem és a kar doktori szabályzata rendelkezik. A doktori értekezést benyújtás előtt munkahelyi vitára kell bocsátani. A BDI a szervezett képzésben résztvevők számára előírja az **értekezés előzetes munkahelyi vitáját**. Az értekezés a karhoz csak sikeres munkahelyi vita után nyújtható be. A munkahelyi vita szigorú szakmai szűrő, ami az értekezések színvonalát gyakran jelentősen emeli.

A vitában a dolgozatot legalább doktori fokozattal rendelkező opponens értékeli. A vita lefolyását és különösen az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A jegyzőkönyv melléklete az opponensi vélemény. Az értekezés jelentős átdolgozása esetén a munkahelyi vitát ismét le kell folytatni.

Az értekezés benyújtása után a BDIT a TDT és az EDT szabályai szerint kijelöli a védési bizottságot. A védési bizottság tagjai nyomtatott és elektronikus formában is megkapják a disszertációt és a téziszűzetet. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A védési bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét bírálat beérkezése után, a jelölt erre adott válaszait pedig

legkésőbb a védelem előtt egy héttel elektronikus formában kapják meg. A benyújtással egy időben az értekezést, ill. a magyar és angol nyelvű téziseket az egyetemi Doktori Repozitórium adatbázisába (<http://doktori.bibl.u-szeged.hu/>) a hallgatónak fel kell töltenie. A nyilvános vita meghirdetésekor az értekezés és a tézisfüzet nyilvánossá válik a www.doktori.hu lapon, amire rámutat a doktori iskola honlapja is.

A disszertáció plágiumszűrése az SZTE József Attila Tanulmányi és Információs Központ által biztosított plágiumkereső szoftverrel a központi szabályzat előírásának megfelelően kötelező a nyilvános védelem benyújtott értekezésre, és előírható a műhelyvitára benyújtott dolgozat esetén.

A bírálókhoz kiküldött értekezés utólag nem módosítható. Amennyiben a bíráló bizottság szakmailag hibás állításokat kifogásol, vagy nem fogad el tézispontokat, akkor a bizottsági jegyzőkönyv erre vonatkozó részét a disszertációhoz csatolják (elektronikus formában is), és a megvédett értekezés ezzel a kiegészítéssel kerül nyilvánosságra (könyvtár, repozitórium).

Az értekezés védelem nyilvános vitán történik. A nyilvános vita bíráló bizottsága összetételéről, létszámáról az egyetem és a kar doktori szabályzata rendelkezik. Az öttagú bizottság legalább egyharmada az egyetemmel közalkalmazotti munkaviszonyban nem álló szakember kell, legyen. Az értekezést az adott tématerületen járatos két bíráló értékeli. A bírálók értékelésük írott változatát eljuttatjuk a jelölthöz, aki a feltett kérdésekre ugyancsak írott formában válaszol. A válaszokat a bírálók értékelik és írásban jelzik a kapott válaszok elfogadhatóságát. A védelem megszervezése csak a bírálói válaszok beérkezése után lehetséges.

A fokozat megítélésére a javaslatot, a védelmi bizottság döntése és értékelése alapján a BDIT terjeszti a Tudományterületi Doktori Tanácsra keresztül az Egyetemi Doktori Tanácshoz. Az odaítélésről mindkét testület titkosan szavaz: a fokozatot a korábbi testületi döntések ismeretében az Egyetemi Doktori Tanács ítéli oda a jelöltnek. A fokozatot igazoló oklevelet az egyetem rektora ünnepélyes körülmények között adja át a jelöltnek, aki azt esküvel fogadja.

5. Monitoring

A hallgatók tanulmányi teljesítményét és előrehaladását tanévenként a BDIT értékeli az írásban beadott munkabeszámoló és a szakmai szemináriumok alapján. A tanévenként benyújtandó munkabeszámoló tartalmazza a kutatási eredményeket, az esetleges publikációk összesített mutatóit (beleértve a doktori témakörében készült publikációkat, konferencia és szemináriumi előadásokat).

A BDIT az országosan alkalmazott egységes monitoring eljárással (fejlesztés alatt) nyomon követi a fokozatot szerzett hallgatók életútját. Ennek eredményét a doktori iskola időszakos önértékeléseiben a www.doktori.hu adatbázisában hozza nyilvánosságra. Az önértékelés tartalmazza a képzésre vonatkozó egyéb statisztikai adatokat is (pl., hallgatói létszámadatok, átlagos fokozatszerzési idő, fokozatszerzési arány).

6. Záró megjegyzések

A szabályzat az alábbi minőségbiztosítási elvek érvényesülését kívánja elérni:

Szakmai kontroll

A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a tudományos közvélemény kontrollját.

Nyilvánosság

A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára legyenek széleskörűen nyilvánosak.

Visszacsatolás

A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a doktori iskola különböző testületeinek tagjai kapjanak folyamatos visszajelzést tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.

Egyéni felelősség

Egyértelműen tisztázott legyen, hogy a doktori képzésben részt vevők körében kinek mi a feladata és miért felelős.

Dokumentálás

A doktori képzéssel és fokozatszerzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció. A minőségirányítási rendszer működtetése csak minimálisan adminisztratív terhet rójon a képzésben és a fokozatszerzési eljárásokban részt vevő oktatókra és kutatókra.

Szeged, 2022.